

TEGUTSEMA KAASAVA HARIDUSE NIMEL! LUKSEMBURGI SOOVITUSED

Kontekst

Oktoobris 2015 pidas Euroopa Eriõppe ja Kaasava Hariduse Agentuur koos Luksemburgi haridus-, laste- ja noorteministriumiga Euroopa istungi nimega „Tegutsema kaasava hariduse nimel!“. See toimus ajal, mil Luksemburg oli Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariik.

Seitsmekümne kahel noorel (nii hariduslike erivajaduste ja/või puuetega kui ka ilma nendeta) 28 Euroopa riigist oli võimalus arutleda kaasava hariduse üle oma koolis ja kogukonnas. Noored delegaadid väljendasid üldiselt rahulolu

oma haridusega, kuid tõstsid esile ka kitsaskohti. Noorte kirjeldatud olukord ja nende ettepanekud võeti kokku *Luksemburgi soovitustes*.

23. novembril 2015 tutvustati *Luksemburgi soovitusi* Euroopa haridusministritele, kes peaks nendega arvestama ja nende alusel meetmeid võtma. Soovitused toetavad kaasavat haridust kui parimat võimalust seal, kus vajalikud tingimused on olemas. Soovitused on rühmitatud viie olulise sõnumi alla, mida noored aruteludel välja tõid.

Soovitused

1. *Kõik meid puudutav meiega koos*

See tähendab õppurite otsest kaasamist kõigi neid puudutavate otsuste tegemisse.

- Noorte ja nende perekondade arvamusi tuleks kuulata ja arvesse võtta igasuguste otsuste tegemisel, mis neid otseselt või kaudselt puudutavad.
- Noortelt tuleks küsida, mida nad vajavad.

- Noorteorganisatsioon tuleks süstemaatiliselt kaasata.

2. *Takistusteta koolid*

See puudutab kõigi füüsiliste ja tehniliste takistuste kõrvaldamist.

- Koolidest on paljud takistused juba kõrvaldatud, kuid seda tuleks teha kõigi takistustega, et kohalike õppeasutusteni oleks füüsiliselt võimalik jõuda, neisse kergesti siseneda ja neis ringi liikuda.
- Ümberehitatavad või renoveeritavad õppeasutused peavad järgima juurdepääsetavuspõhimõtteid (näiteks mitmefunktsiooniliste ja/või vaiksete kohtade loomine koolidesse ning kohandatud õppevahendite kättesaadavuse parandamine).
- Sobivad tehnilised abivahendid ja õppematerjalid tuleks teha kättesaadavaks vastavalt individuaalsetele vajadustele.

3. Stereotüüpide lõhkumine

See puudutab mõistet „normaalsus” – kui me oleme nõus, et igaüks on erinev, siis kes on normaalne?

- Õpetajatele, koolitöötajatele, noortele, perekondadele ja tugiteenustele usaldusväärse teabe andmine õppurite erinevate vajaduste kohta on vastastikuse austuse ja sallivuse edendamisel esmase tähtsusega.
- Mitmekesisust tuleb pidada positiivseks. Peame kõik nägema puuet normaalsena.
- Me kõik oleme erinevad ja igaüht tuleb aktsepteerida. Sallivuse aluseks on üksteise mõistmine.
- Haridusvaldkonnas tuleb olla puuetega inimestest teadlikum ja nende suhtes sallivam.

4. Mitmekesisus on segu, mis toimib tänu kaasamisele

Neljas sõnum tuleneb mõne noore juhtlausest.

- Igaüks peaks keskendumas sellele, mida saab teha, mitte sellele, mida ei saa.
- Haridus peab olema täielikult kättesaadav ja arvestama kõigi õppurite vajadustega, et kõik saaks kvaliteetse hariduse.
- Määrava tähtsusega on õpetajate ja teiste spetsialistide koostöö ning heade koolitusvõimaluste pakkumine.
- Samuti on väga tähtis, et õpetajad ja klassikaaslased pakuksid inimlikku ja/või tehnilist tuge.

5. Täisväärtuslikeks kodanikeks saamine

See puudutab kaasava hariduse mõju täielikule ühiskonda kaasamisele.

- Selleks, et olla ühiskonda kaasatud, tuleb käia tavakoolis.
- Eesmärgiks on, et kõik suudaks leida oma koha ühiskonnas.

Kokkuvõte

*Luksemburgi soovitus*ed on kooskõlas Euroopa Liidu ja rahvusvaheliste ametlike dokumentidega erivajaduste ja kaasava hariduse kohta, ning täiendavad neid. Noored rõhutasid, et kaasava haridus on inimõigustega seotud teema, ning nende aruteludes olid kesksel kohal sellised tähtsad mõisted nagu normaalsus, sallivus, austus ja kodanikuks olemine. *Luksemburgi soovitus*te täistekst (inglise keeles) asub veebirubriigis „Tegutsema kaasava hariduse nimel!” aadressil

<http://www.european-agency.org/luxembourg-recommendations>

